

PACIFIKAL LUKE BARATINA, mletački rad iz druge pol. XV. st. (postolje vjerojatno iz XVI. st.), Zagreb, Riznica katedrale

LADICA ŠIMUNA BAKAČA, poč. XVI. st. Zagreb, Riznica katedrale

Vahtarić, Grgur Lovretić, Ivan i Juraj Mihlović, Bartol Radinović i Nikola Opanić. God. 1455. povjereno je zagrebačkim zlatarima Pavlu i Benediktu da izrade relikvijar za mumiju nevinoga djeteta, a 1577. preuzeo je P. Krupić zlato za pozlaćivanje čaše koju je gradska općina namijenila kao svadbeni dar Jurju Zrinskome. S dosta vjerojatnosti mogu se pripisati zagrebačkim majstorima mnogi zlatarski radovi XV. i XVI. st., osobito kaleži pohranjeni u zagrebačkoj katedrali, Sv. Marku i Sv. Ivanu. Zagrebački zlatari preuzeli su kraljevom dozvolom 1519. pravila i povlastice budimskih zlatara, pa su bili dužni kao majstorska djela izraditi kalež, pečatnjak s urezanim štitom i kacicom te zlatan prsten s dragim kamenom urešen izrezanim cvjetićima.

Sedamdesetih god. XV. st. kovao je svoj novac Nikola Iločki oponašajući novce akvilejskih patrijarha i dinare ug.-hrv. kralja Matije. U svojoj kovnici u Gvozdanskom Nikola Zrinski je oko 1526–33. kovao srebrene dinare, groše i talire.

U Varaždinu su u XV. st. poznata tri zlatara: Henrik, Juraj i Franjo, koji se spominju 1454–64. Dio žezla varaždinskoga gradskog suca iz 1464. vjerojatno je rad jednoga od tih majstora, a zacijelo je domaći rad i veliki srebrni gradski pečatnjak iz sred. XV. st. Visoka gotička pokaznica s kraja XV. ili iz poč. XVI. st. (franjevački samostan u Varaždinu) također se pridaje domaćem zlataru, možda Bartolomeju, koji je 1522. i 1523. bio gradski sudac. Potkraj XVI. st. bili su gradski prisežnici u Varaždinu zlatar Mijo Kočinski i srebrnar Andrija Talijan. Osmorica varaždinskih zlatara, među njima Skenderović, Torneković, Suromentić i Babić, dobili su 1613. od gradskoga suca cehovska pravila prema kojima su bili dužni izrađivati predmete od srebrene legure koja u 16 lota sadržava 13 lota srebra; cehmeštar je na provjerene radove stavljaio »znamenje«, tj. cehovski pečat koji jamči kakvoću srebra. Zlatar je mogao postati majstorom tek kada bi izveo tri ispitna rada: kupu (pehar ili kalež), pečatnjak s grbom i zlatan prsten.

U Zagrebu u XVII. st. nema još odredaba o pečaćenju ali se potkraj stoljeća na pečatnjaku kaptolskoga zlatarskog ceha pojavljuje znak XVCZ, koji je vjerojatno služio kao kontrolni pečat. Zagrebački varoški ceh dopustio je 1665. kaptolskome da se služi povlasticama varoških zlatara. Prijepis svojih povlastica dao je zagrebački ceh i nekim drugim cehovima u Hrvatskoj i Ugarskoj (1614. szombathelyskom, 1635. koprivničkom, 1646. križevačkom). U riznici zagrebačke katedrale sačuvan je srebrni reljef »Raspeća«, rad gradskoga zlatara I. Mihalffija (1606). Gradski zlatar Mihael Jemričević bio je 1641–42. gradski sudac. Poznati su gradski zlatari XVII. st. Andrija Farkas, Ivan Horvat, Juraj Kuharić, Ivan Cvetušić i Marko Sumrak; u kaptolskom su cehu radili Nikola Trubar, Matija Syger-

POKAZNICA, rad Hansa Georga Pfisterera iz 1738. Zagreb, Riznica katedrale